

STRATEGIESE VERSLAG 2026

Die toekoms van die NG Kerk in die Noordelike Sinode

Hersiene geïntegreerde konsepdokument

Saamgestel deur: Die Toekoms Taakspan

Datum: 17 Mei 2026

Status: Konsepdokument vir bespreking en verdere verfyning

Hierdie voorlopige verslag word aangebied aan die Sinodale Diensraad (SDR) vir bespreking. 'n Finale weergawe met aanbevelings sal op grond van terugvoer vanuit die moderatuur en SDR gefinaliseer word. Die verslag behoort saam met die volledige addendums en datastelle gelees te word.

1. Inhoud

1. Uitvoerende Opsomming
2. Inleiding en doel van die verslag
3. Basis, metode en data-voorbehoude
4. Demografiese realiteite
5. Die breër bedryfsomgewing
6. Leraarskap, bediening en gemeentelike kapasiteit
7. Finansiële kwesbaarheid en die dataprojek
8. Gemeenskapsbetrokkenheid en samewerking
9. Gevallestudies en stories van hoop
10. Alternatiewe modelle vir die volgende dekade
11. 'n Voorlopige siftingsraamwerk
12. Integrasie: wat sterf, groei, verander en kantelpunte
13. Rigtingwysers
14. Gevolgtrekking
15. Gespreksvrae vir Ringe
16. Addendums
 - a. Addendum A: Historiese skuiwe in die Noordelike Sinode
 - b. Addendum B: Demografie van die Noordelike Sinode en Gemeentes
 - c. Addendum C: Gemeenskapsbetrokkenheid en samewerking
 - d. Addendum D: Groot skuiwe in die Sinodale gebied
 - e. Addendum E: Stories van hoop in die Sinodale gebied
 - f. Addendum F: 2023/24 Taakspan Toekoms verslag

1. Uitvoerende Opsomming: Strategiese Verslag 2026

Die Noordelike Sinode bevind hom tans in 'n fase van ingrypende demografiese en organisatoriese verskuiwing. Alhoewel die kerk nie in 'n onmiddellike bestaanskrisis verkeer nie, dwing 'n vinnig verouderde en krimpende tradisionele lidmaatbasis gemeentes om die model van "voltydse predikant met eie gebou" dringend te heroorweeg. Tussen 2011 en 2022 het die wit bevolking in die sinodale gebied met 9,1% afgeneem, terwyl die persentasie persone ouer as 60 na projeksie sal styg tot byna 47% teen 2045. (Addendum B; Addendum A).

Die oogmerk van hierdie verslag is om uit 'n "krimp-en-sluit"-narratief te beweeg en te fokus op **volhoubare aanpassing**. Die kerninsig is dat die toekoms nie meer in geïsoleerde solo-gemeenteprojekte lê nie, maar in die herontdekking van die kerk as **gemeenskapsinfrastruktuur**. Dit behels 'n doelbewuste skuif na vennootskappe met ander kerke (ekumene), burgerlike organisasies (NGO's) en die private sektor om gedeelde impak te maksimeer. (Addendum C).

Sleutelareas van transformasie sluit in:

- **Leraarskap:** Die predikant skuif van die primêre "doener" na 'n "verbinder en fasiliteerder" wat lidmaatskappe en eksterne vennootskappe ontsluit. (Addendum E; Addendum C).
- **Alternatiewe Modelle:** Die implementering van "Predikante in Ringsdiens", interim fasilitering vir oorgange, en die ondersteuning van "familiegrootte" gemeenskapskerke waar lidmate hoë eienaarskap neem. (Addendum E).
- **Batebestuur:** Geboue en grond moet herverstaan word as bates vir missionale teenwoordigheid en gemeenskapsdiens, eerder as finansiële laste. Kapitaal uit eiendomsverkope moet deur trustfondse beskerm word vir langtermynbediening. (Addendum C; Addendum E).
- **Data-gedrewe Besluite:** Die ontwikkeling van 'n gestandaardiseerde siftingsraamwerk om risiko's (finansiële en bedieningskapasiteit) vroegtydig te identifiseer voordat krisispunte bereik word. (Addendum A).

Ten slotte vra die verslag vir 'n nuwe manier van "lees": om sowel die realiteit van verlies as die geleentheid vir nuwe, interkulturele en gemeenskapsgerigte bediening raak te sien. Die kerk se roeping bly vas, maar die vorm daarvan moet noodwendig verander om in 2026 en daarna relevant en volhoubaar te wees.

Ons bied die verslag bewustelik aan as 'n gespreksdokument vir gemeentes, ringe, and die Noordelike Sinode. Die verslag bring gelyktydig kerklike navorsing, demografiese insigte, scenario-beplanning, en stories van gemeentes en die kerk se gemeenskapsbetrokkenheid op een plek bymekaar om die kerk in haar verskillende forme te help om te dink oor die pad vorentoe. Ons bied dit aan nie net ter wille van die rigtingwysers nie, maar bied die hele verslag aan as 'n iets waaroor gepraat en gedebatteer kan word. 'n Plek van waar daar oor die toekoms van die NG Kerk gedink en gedroom kan word. (Addendum F; Addendum C; Addendum E).

2. Inleiding en doel van die verslag

Na aanleiding van die besluit van die 2022 Noordelike Sinode wat gevra het vir "Besinning aan die hand van navorsing oor hoe die NG kerk in die Noordelike Sinode moontlik oor tien jaar kan lyk." Die taakspan het in die 2023/24 termyn 'n eerste rondte besin, en dit is opgevolg in die 2025/26 termyn met 'n tweede rondte. (Addendum F).

In 2023/24 het die taakspan bestaan uit:

- Cobus van Wyngaard (voorsitter)
- Paul Grobler (ex officio)
- Freddie Prozesky
- Theo Oosthuyzen
- Neels Jackson
- Pieter de Villiers

- Lourens Bosman
- Dewald Roux
- Nicole Hamman
- Nadine Swanepoel¹

In 2025/26 het die taakspan bestaan uit:

- Cobus van Wyngaard (voorsitter)
- Paul Grobler (ex officio)
- Freddie Prozesky
- Theo Oosthuizen
- Pieter de Villiers
- Lourens Bosman
- Coetzee Bester
- Niel Roux
- Jacques Heymans

Die taakspan het die opdrag van Noordelike Sinode verwoord as 'n vraag: "Wat leer ons uit besinning oor die beskikbare empiriese data wat ons kan help om te antisipeer hoe die kerk van Christus in die Noordelike Sinode oor 10 jaar dalk kan lyk?" (Addendum F). In die tweede rondte van die taakspan se werk is daar meer spesifiek gefokus op wat ons kan leer oor die toekoms van predikante, gemeentes, lidmate en die gemeenskap.

Hierdie verslag bied 'n hersiene en meer brongetroue sintese van die werk van die Toekoms Taakspan oor die toekoms van die NG Kerk in die Noordelike Sinode. Die doel is om die Moderatuur, ringe en gemeentes te voorsien van 'n feitlike, realistiese en prakties bruikbare basis vir strategiese besluitneming oor die volgende dekade.

Die vertrekpunt is nie dat die NG Kerk in die Noordelike Sinode in die volgende tien jaar ophou bestaan nie. Addendum D stel juis dat die kerk nie tans, of binne die volgende dekade, in 'n wesentlike bestaanskrisis is nie. Die kernvraag is eerder hoe 'n kleiner, ouer, ongelyk verspreide en finansiële meer kwesbare kerk steeds volledig kerk kan wees: missionaal, plaaslik teenwoordig, teologies verantwoordbaar en organisatories volhoubaar. Aan die ander kant wys ons wel uit dat as daar nie daadwerklik gedink gaan word oor die veranderinge wat in die volgende 20-30 jaar oor ons gaan spoel nie, die NG Kerk haar voetspoor in verskeie gemeenskappe kan verloor. Ons hoop is dat hierdie verslag die Noordelike Sinode kan help om in 'n ander rigting te stuur. (Addendum D; Addendum B; Addendum E).

Die verslag beweeg daarom weg van 'n eenvoudige "krimp-en-sluit"-narratief. Addendum C en Addendum E wys op 'n meer komplekse werklikheid: sommige patrone sterf, ander groei, baie verander, en verskeie kantelpunte vra doelbewuste leierskap. Die strategiese uitdaging is om die sinode se kapasiteit, geboue, leierskap, ringe, vennootskappe en bedieningstaal só te herorganiseer dat gemeentes in hulle eie konteks volhoubaar en roepingsgetrou kan funksioneer. (Addendum C; Addendum E).

Die addenda tot die verslag is deur verskillende taakspanlede saamgestel, en is die resultaat van intense gespreksvoering wat beide die vrae genereer het waarop hierdie verslag gebou is, en oor die inhoud van die addendums bespreek het. Die finale produk het op verskeie punte van Kunsmatige Intelligensie gebruik gemaak om die integrasie van verskillende addendums te vergemaklik.

3. Basis, metode en data-voorbehoude

Hierdie konsepdokument integreer materiaal uit die addendums: demografiese data en projeksies; historiese skuiwe in leraarskap en gemeentelike kapasiteit; voorlopige finansiële en organisatoriese waarnemings; narratiewe gevallestudies uit Zimbabwe en Pretoria-Wes/Daspoort; en 'n breër ekumeniese ondersoek na gemeenskapsbetrokkenheid en samewerking.

¹ Nadine Swanepoel het gedurende die afgelope maande 'n beroep na Skuilkrans ontvang, en is nie meer deel van Noordelike Sinode nie.

Omdat die addendums verskillende genres verteenwoordig, moet die stellings in hierdie verslag onderskei word volgens drie vlakke:

- Data en direkte waarnemings: byvoorbeeld bevolkingsyfers, ouderdomsprofile, ingediende Kerkspieël-data en tendense in voltydse predikante.
- Interpretasies: byvoorbeeld die waarskynlike implikasies van veroudering vir inkomste, kerkraadssamestelling, bediening en plaaslike gemeenskapsfunksie.
- Taakspanvoorstelle en rigtingwysers: byvoorbeeld 'n siftingsmatriks, Predikante in Ringsdiens, interim fasilitering, vennoot-registers en nuwe beleid oor eiendomsverkope.

Belangrike data-voorbehoude moet deurgaans geld. Die demografiese ontleding fokus op gemeentes wat Kerkspieël-vraelyste in 2018 en/of 2022 voltooi het. Van 102 gemeentes het 73 in 2018 en 62 in 2022 data ingedien; slegs 56 het data in beide jare ingedien. Die Sensus 2022-data is bruikbaar as rigtinggewende bron, maar dit is deur beduidende ondertelling en onstabiliteit op laer geografiese vlakke geraak. Polisedistrikte en plaaslike munisipaliteite word daarom as benaderde geografiese eenhede gebruik, nie as presiese gemeentegrense nie. (Addendum B).

Die demografiese data fokus verder op die wit bevolking as historiese voedingsbasis van die NG Kerk. Dit is 'n noodsaaklike maar beperkte benadering. Dit beskryf nie lidmaatskap self nie, en dit mag nie as 'n teologiese of missionale grens vir die kerk se roeping verstaan word nie. Dit help wel om die druk op die tradisionele lidmaatbasis te verstaan. (Addendum B).

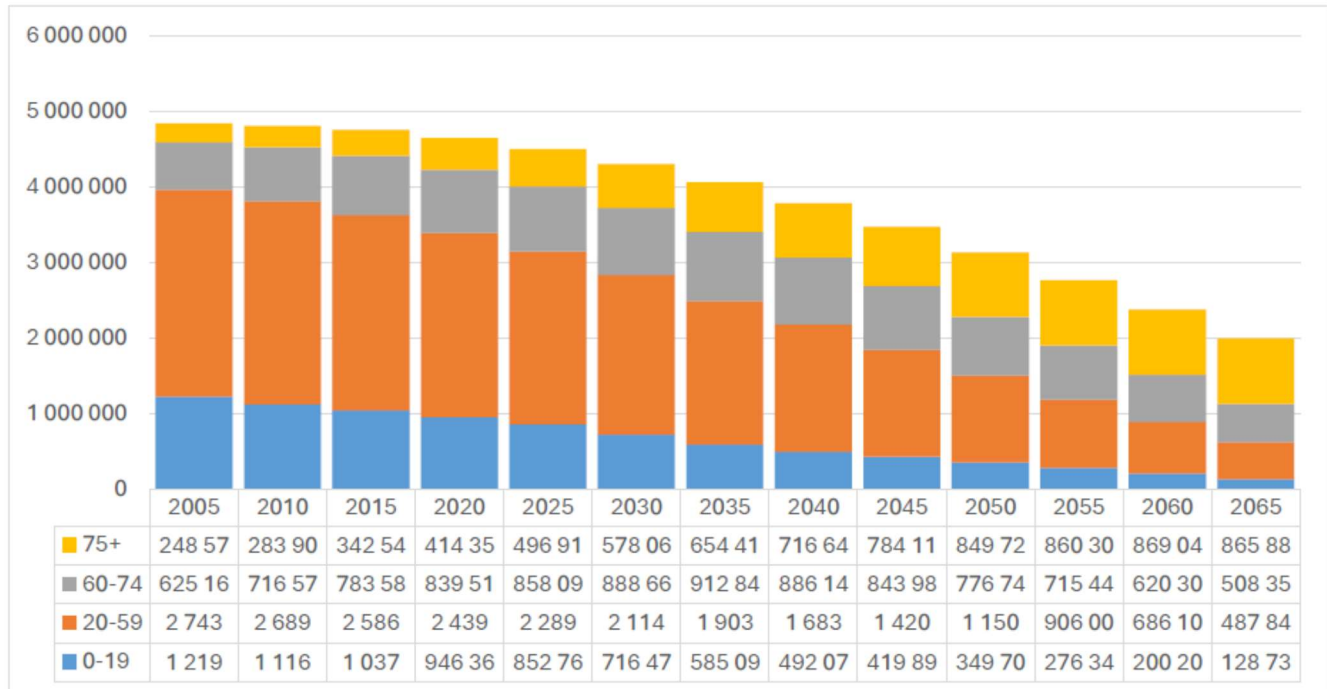
4. Demografiese realiteite

4.1 'n Kleiner en ouer tradisionele voedingsbasis

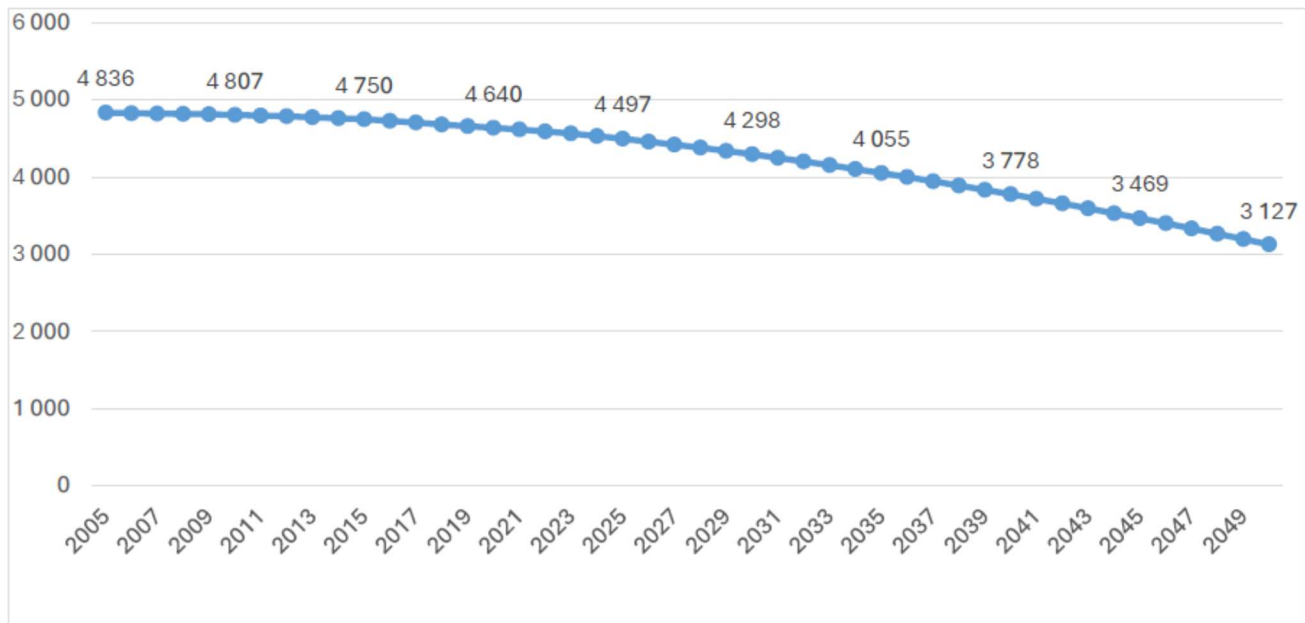
Addendum B wys dat daar teen 2022 ongeveer 72 000 minder wit mense in die Noordelike Sinode se geografiese gebied was as in 2011. Dit verteenwoordig 'n afname van 9,1% oor die tydperk. Die wit bevolking het in 8 van die 16 munisipaliteite in die sinodale gebied afgeneem, met die grootste absolute afnames in Tshwane, Rustenburg en Madibeng. (Addendum B).

Die belangrikste demografiese skuiwe lê egter nie slegs in getalverliese nie, maar ook in veroudering. Die persentasie wit persone ouer as 60 het gestyg van 18% in 2005 tot 25,7% in 2015 en 30,1% in 2025. Stats SA se langtermynprojeksies dui op verdere styging na 38,6% teen 2035 en 46,9% teen 2045. Die groep ouer as 80 groei ook sterk: van 5,1% in 2005 tot 11% in 2025, met 'n projeksie van 22,6% teen 2045. (Addendum B).

Die kinderkohort neem terselfdertyd af. Die persentasie kinders binne die betrokke wit bevolkingsprofiel het van 21,8% in 2015 na 19% in 2025 gedaal, met 'n projeksie van 12,1% teen 2045. (Addendum B).

Figuur 7: Ouderdomsverspreiding van wit bevolkings, geleselekteerde jare 2005-2065

Die nasionale wit bevolking word volgens Addendum B ook kleiner: van ongeveer 4,8 miljoen in 2005 tot 4,5 miljoen in 2025, met 'n projeksie van 3,5 miljoen teen 2045. Dit is as gevolg van 'n kombinasie van hoë lewensverwagting, vinnige emigrasie en lae fertiliteit. (Addendum B).

Figuur 3: Wit bevolkingsgroei, 2005-2050

4.2 Nie een sinode, een demografie nie

Die Noordelike Sinode is nie 'n homogene ruimte nie. Sommige gebiede toon skerp afname en veroudering; ander het steeds konsentrasies van potensiële lidmate, jonger huishoudings of stedelike instroming. Die groter Gauteng-ruimte, en veral Pretoria, funksioneer anders as diep plattelandse gebiede. Addendum D merk op dat Pretoria waarskynlik 'n netto ontvanger van verstedeliking van jongmense uit die platteland kan wees. (Addendum A; Addendum D).

Die strategiese implikasie is dat daar nie een model vir die hele sinode kan wees nie. Ringe en gemeentes moet hulle eie demografiese, ekonomiese en gemeenskapsprofiel lees. Die sinode kan nie net 'n algemene krimpstrategie ontwikkel nie; dit moet streek- en ringsensitiewe planne moontlik maak. (Addendum B; Addendum D).

4.3 Implikasies

Veroudering en bevolkingsafname het waarskynlik ingrypende gevolge vir kerkrade, vrywilligerkapasiteit, inkomste, eiendomsbesluite, pastorale behoeftes en die aard van eredienste en gemeenskapsbediening. Pensioenarisse gee en dien anders as werkende gesinne; kleiner kinderkohorte beperk tradisionele jeug- en kategeseprogramme; en ouer gemeentes sal meer sorg- en gemeenskapsnetwerke nodig hê. Hierdie gevolgtrekkings is interpretasies uit die data, nie direkte statistiese bewys van lidmaatskapverandering in elke gemeente nie. (Addendum B).

5. Die breër bedryfsomgewing

Die toekoms van die Noordelike Sinode word nie net deur lidmaatgetalle en predikantsposte bepaal nie. Die scenario-raamwerk wys op 'n breër operasionele omgewing waarin die kerk oor die volgende dekade sal funksioneer. Hierdie omgewing bevat sowel risiko's as geleenthede. (Addendum D).

Belangrike eksterne faktore sluit in: die CRL-kommissie en gesprekke oor selfregulering van die Christelike sektor; dalende vertroue in sentrale en nasionale instellings, en spesifiek in sinodale strukture en veral die Algemene Sinode, teen die agtergrond van die internasionale tendens van "mainline decline" en die moontlike skade wat interne kerklike konflik aan die NG Kerk se geloofwaardigheid kan doen; veranderende wetgewende en politieke prosesse; politieke beheer in plaaslike munisipaliteite; munisipale dienslewering; veiligheid; PBO- en Artikel 18A-vereistes; ekonomiese kwesbaarheid; water- en energie-onsekerheid; vervallende infrastruktuur; klimaat- en landbou risiko's; internasionale ekonomiese druk; inligtingstegnologie en waninligting; migrasiepatrone; en die ongelyke verspreiding van lewensmiddele. (Addendum D).

Dit beteken nie dat die kerk ekstern bedreig of deur die owerhede ontbind gaan word nie. Die punt is eerder dat die kerk sistematiese risikobestuur sal moet toepas. Gemeentes sal waarskynlik sterker plaaslike etiese leierskap, gemeenskapsverbinding, politieke verdraagsaamheid, samewerking en praktiese wysheid moet ontwikkel, veral in plekke waar munisipale of burgerlike infrastruktuur verswak. (Addendum D).

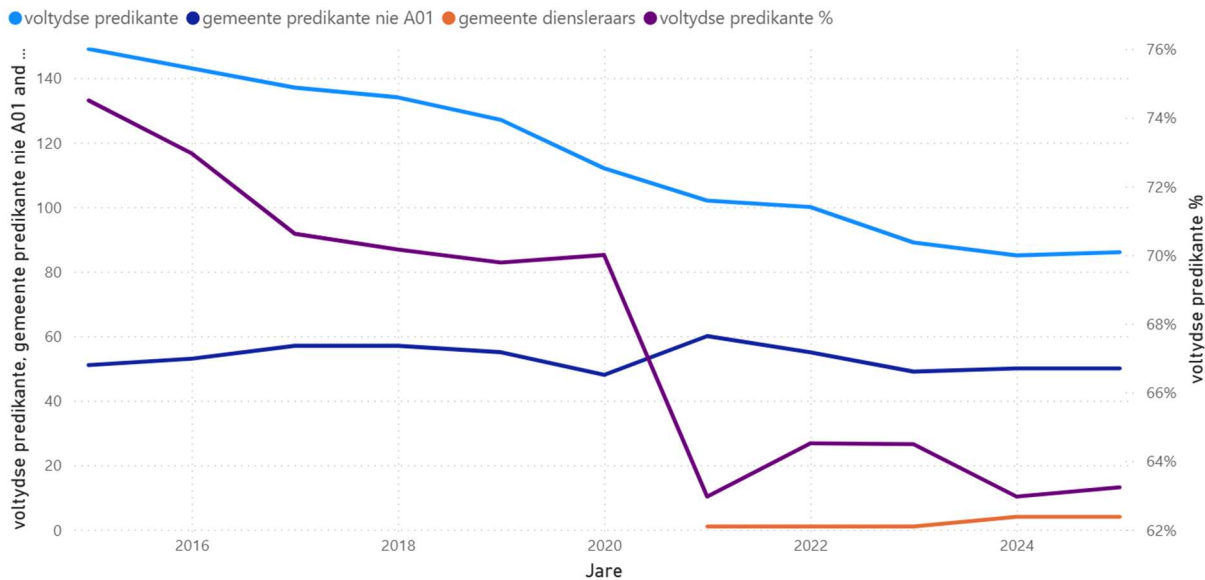
Die kerk se identiteit bly in die volgende dekade waarskynlik oorwegend wit en Afrikaans, maar die realiteit is dat lidmate in die meeste plaaslike kontekste 'n klein getalle- en demokratiese minderheid is. Dit beteken dat volhoubare kerkwees nie deur isolasie of kultuurbehoud alleen gedra kan word nie. Samewerking oor kerk-, kultuur-, taal- en sektorgrense heen word 'n kernvaardigheid. (Addendum B; Addendum C).

6. Leraarskap, bediening en gemeentelike kapasiteit

6.1 Tendense in voltydse predikantsposte

Die historiese inset oor leraarskap wys dat die Noordelike Sinode die breër patroon van die Algemene Sinode reflekteer: die aantal voltydse gemeentepredikante neem betekenisvol af. Die aantal predikante in ander poste as voltydse gemeenteposte neem nie teen dieselfde tempo toe nie. Die afname kom in al vier streke van die sinode voor, hoewel die sinode nie 'n homogene omgewing is nie. (Addendum A).

Addendum A stel ook dat die tempo van afname sedert 2023 afgeneem het en in 2025 selfs ietwat toegeneem het; 2026 se syfers was nog nie beskikbaar nie. Hierdie punt moet versigtig gestel word: dit dui moontlik op stabilisering, maar nie noodwendig op herstel nie. Addendum A sê ook eksplisiet dat lidmaatgetalle per gemeente oor die afgelope 10–20 jaar nog benodig word. Die verslag kan dus nie reeds beweer dat predikantsposte direk dieselfde tendens as lidmaatgetalle volg nie. (Addendum A).

6.2 Die veranderende rol van die predikant

Daar is nie tans rede om te kyk na 'n einde van predikantsbediening nie. Inteendeel: die Zimbabwe-verslag stel duidelik dat “dominees belangrik” bly. 'n Predikant bring kontinuïteit, fokus, sorg, teologiese onderskeiding en gespesialiseerde pastoraat. Te veel predikant-afhanklikheid kan lidmate passief maak, maar te min predikantsverbondenheid laat 'n leemte in leierskap, roeping, teologie en pastoraat. (Addendum E).

Die rol van die predikant verander daarom van primêre doener na verbinder en fasiliteerder: iemand wat lidmaatlere, diensleraars, bedienaars, kerkrade, ringe, gemeenskapsorganisasies, ander kerke, burgerlike strukture en plaaslike instellings bymekaar bring. Ons sien ook die groeiende behoefte aan predikante wat oorgange, samevoegings, modelverandering en selfs afsluitings kan fasiliteer. Die NHK se taal van “Interim Fasilitering” word as 'n moontlike leerspoor genoem. (Addendum E; Addendum C).

6.3 Lidmaatlere, vroueleierskap en plaaslike kapasiteit

Die toekomst van bediening kan nie net rondom minder voltydse predikante beplan word nie. Ons sal ook al hoe meer moet kyk na lidmaatlere, bedienaars, diensleraars, plaaslike koördineerders en vrou-geleide gemeenskapswerk. Klein gemeentes oorleef waar daar hoë eienaarskap is: lidmate neem verantwoordelikheid vir prediking, fondsinsameling, instandhouding, informele sorg, siekebesoek, begrafnisondersteuning en gemeenskapsaktiwiteite. (Addendum E).

Addendum C wys veral op vrou-geleide versorgingsbewegings as 'n groot bron van kapasiteit. Die sinode se opleidingstaak moet daarom breër wees as predikantsopleiding alleen. Dit behoort doelbewus lidmaatlere, vroueleierskap, diakonale koördinerings, fasilitering, konflikthantering, vennootskapbestuur en eenvoudige monitering en evaluering in te sluit. (Addendum C).

7. Finansiële kwesbaarheid en die dataprojek

Die finansiële insette in ons analise is voorlopig. Daar is 'n voorlopige ontleding van drie gemeentes wat gesluit het, maar nog nie 'n volledige, sinodewye finansiële diagnose van gemeentes op die rand van sluiting nie. Die sterkste bydrae van Addendum A is dus nie reeds vasgestelde rooi-vlag-drempels nie, maar die voorstel vir 'n gestandaardiseerde dataprojek. (Addendum A).

Om gemeentes se risiko van sluiting, inlywing of herstel beter te beoordeel, behoort die sinode 'n gestandaardiseerde dataset per gemeente oor 'n reeks jare op te bou. Die minimum velde behoort te wees: belydende lidmate, dooplidmate, inkomste, uitgawes, jaarlikse surplus of tekort, bedryfsbates, aantal leraars,

administratiewe gesondheid, aanduidings van funksionele dormansie, eiendomme, buitengewone inkomste en enige steun van buite die gemeente. (Addendum A).

Met so 'n datastel kan 'n siftingsmatriks ontwikkel word wat vroeë waarskuwingstekens identifiseer: aanhoudende lidmaatverlies, herhalende tekorte, afname in bedryfsbates, verlies aan bedieningskapasiteit, administratiewe verval en 'n verswakking in plaaslike leierskap. (Addendum A).

As ons deur die bril van ons beskikbare data terugkyk na die stories van gemeentes wat gesluit het, stories wat 'n stuk hartseer by ons almal oproep, dan sien ons die merkers 10-12 jaar vooruit. Gemeentes wat op reserwes leef jaar-na-jaar, gemeentes wat stadig krimp en dan vinnig verdwyn. Ons wil sterk aanbeveel dat die sinode hierdie merkers verder ondersoek om gemeentes voortydig te kan begelei in 'n proses van verandering eerder as om die deure toe te maak. (Addendum A).

Eiendomsverkope vra besondere aandag. Die verslag vanuit die Ring van Daspoort waarsku dat opbrengs uit verkoop van kerkeiendom te maklik gebruik word om bestaande bedryfsmodelle vir 'n paar jaar langer aan die gang te hou, dikwels vir lopende uitgawes. Die sterker voorstel is dat kapitale opbrengste deur ringe of die sinode in trust- of fondsmeganismes beskerm word, sodat dit langtermynbediening, sorg en nuwe gemeenskapsmodelle kan dra. (Addendum E).

8. Gemeenskapsbetrokkenheid en samewerking

Gemeenskapsbetrokkenheid is nie 'n bysaak of 'n diakonale ekstra nie. Addendum C bied een van die mees strategiese boustene vir die verslag: die kerk se toekoms lê nie net in interne herstrukturering nie, maar in die herontdekking van die kerk as gemeenskapsinfrastruktuur, verbinder, gasheer en vertrouwe-draer. (Addendum C).

Addendum C beskryf 'n Suid-Afrikaanse landskap waarin die staat se kapasiteit oneweredig is, sosiale druk hoog is, en kerke dikwels een van die min instellings is wat nog weekliks teenwoordig is. Die kerk het mense, geboue, vertrouwe, tyd, plaaslike geheue en etiese taal. Baie NGO's, staatsagentskappe en korporatiewe vennote het professionele kapasiteit, logistiek, befondsing of beleidskennis. Volhoubare samewerking gebeur waar hierdie kapasiteite komplementêr saamkom. (Addendum C).

8.1 Vyf sirkels van samewerking

Sirkel	Kerninsig vir die Noordelike Sinode
Kerk-tot-kerk	Ekumeniese samewerking werk die beste wanneer dit rondom konkrete diens gevorm word, nie net rondom eenheidsgesprekke nie. Samewerking met VGKSA, NHK, Metodiste, Anglikane, Katolieke, AGS/Pinkster en AIK/ZCC/Shembe moet doelbewus verbreed word. (Addendum C).
Kerk-met-FBO	Badisa, Engo, Caritas, Mosamaria en soortgelyke geloofsgebaseerde organisasies toon dat professionele diakonale kapasiteit dikwels buite die plaaslike gemeente lê. Gemeentes moet nie alles self probeer dupliseer nie. (Addendum C).
Kerk-met-NGO/burgerlike organisasies	Vennootskappe met NGO's en burgerlike strukture kan plaaslike impak vergroot, maar vra duidelike rolle, data, opvolg en beskerming teen stigter-afhanklikheid. (Addendum C).
Kerk-met-landbou	In plattelandse gebiede is samewerking met boereverenigings, plaaswerkerorganisasies en landbou-netwerke belangrik. Dit moet egter nie net Afrikaner-gerig wees nie; parallelle interkulturele vennootskappe is nodig. (Addendum C).
Kerk-met-staat	Plaaslike samewerking met wyke, skole, klinieke, CPF's en munisipaliteite kan noodsaaklik wees, maar moet partypolities neutraal en rondom konkrete gemeenskapskwessies gebou word. (Addendum C).

8.2 Vier geografiese kontekste

Konteks	Werkende patroon
---------	------------------

Metro/stedelik	Struktureel-ekumeniese trusts, professionele NGO's, korporatiewe en donorvennootskappe, universiteits- en teologiese netwerke, en digte diensverskaffer-ekosisteme. Voorbeelde sluit TLF, MES, PEN en verwante stedelike netwerke in. (Addendum C).
Klein dorp	Krisis-geaktiveerde ekumeniese samewerking, predikantennetwerke, persoonlike vertroue, water/veiligheid/trauma as gesamentlike sake, en die kerk as een van die oorblywende plaaslike instellings. (Addendum C).
Township	Vrou-geleide versorging, MIV- en GBV-werk, kindersorg, jeugontwikkeling, en sterk teenwoordigheid van Pinkster-, Katolieke, Metodiste en onafhanklike kerke. (Addendum C).
Diep rural	Sendingstasie-erfenis, kerkgeboue, grond, tuis-gebaseerde versorging, landbou- en gesondheidsnetwerke, en sterk behoefte aan praktiese ondersteuning oor lang afstande. (Addendum C).

8.3 Sewe praktyke wat deur Addendum C uitgelig word

- Werk met een koördineerder per saak eerder as groot sambreelstrukture wat net praat.
- Begin met 'n konkrete saak; eenheid volg diens.
- Werk komplementêr: die kerk doen wat net die kerk kan doen, en vennote doen wat hulle beter kan doen.
- Maak kultuurgrens-oorkruising 'n beleid, nie 'n toevallige bysaak nie.
- Belê eksplisiet in vroueleierskap en plaaslike versorgingsnetwerke.
- Herverstaan geboue en grond as vennootskap-infrastruktuur.
- Laat plaaslike eienaarskap en sinodale ondersteuning saamwerk: gemeentes en ringe voer uit; die sinode ondersteun, leer, dokumenteer en verbind.

8.4 Risiko's van vennootskappe

Vennootskappe is noodsaaklik, maar nie risikovry nie. Addendum C waarsku teen verlies van profetiese stem, donoraafhanklikheid, politieke of korporatiewe koöptering, munisipale wisselvalligheid, stigter-afhanklikheid, oorlading van predikante, swak opvolg, 'n data- en kommunikasiegaping, en vennootskappe wat binne 'n eng Afrikaner-kultuurkorridor bly. Daarom moet vennootskappe doelbewus bestuur word deur duidelike rolle, opvolgplanne, meetbare uitkomst, finansiële deursigtigheid en interkulturele verbreding. (Addendum C).

9. Gevallestudies en stories van hoop

9.1 Mashonaland-Wes: familie-grootte gemeentes as lewende model

Die klein gemeentes in Mashonaland-Wes — Karoi, Chinhoyi, Chegutu en Kadoma — wys dat klein gemeentes nie bloot “mislukte groot gemeentes” is nie. Hulle kan as familie-grootte geloofsgemeenskappe funksioneer waar lidmate hoë eienaarskap neem, informele pastorale sorg dra, gemeenskapsfunksies aanbied en minder afhanklik is van intensiewe predikantsbediening. Hierdie model vra egter sterk plaaslike leierskap, duidelike kerklike raamwerke, beperkte maar volgehoue predikantsverbondenheid en ondersteuning uit die denominasie. (Addendum E).

Die Zimbabwe-verslag beskryf die realiteit as “ouer, kleiner en armer”, maar nie as hooploos nie. Die pad vorentoe lê in die transformasie van tradisionele gemeentes na inklusiewe gemeenskapskerke. Dit sluit moontlik Engelse bediening, ekumeniese gassprekers, huisreëls, plaaslike lidmaatskapsreëlings, opleiding van bedienaars en diensleerders, aktiewe jonger leierskap, sonagskool as deur na jong gesinne, en diensgeoriënteerde gemeenskapsbetrokkenheid in. (Addendum E).

Die model bevestig twee spannings wat vir Suid-Afrika belangrik is: gemeentes kan soms met min predikantsbediening oorleef, maar nie sonder teologiese en pastorale verbondenheid nie; en klein gemeentes kan steeds kerk vir die gemeenskap wees, maar nie as hulle bloot op eie oorlewing of kultuurbehoud gerig bly nie. (Addendum E).

9.2 Harare: organiese eenwording, nie geforseerde amalgamasie nie

Die eenwording van die NG en NH Kerk in Harare is 'n belangrike verhaal van hoop, maar dit moet versigtig geïnterpreteer word. Addendum E waarsku dat samevoeging in baie gevalle de facto sluiting beteken: lidmate beweeg nie noodwendig saam na die gekombineerde gemeente nie, en plaaslike teenwoordigheid kan verlore gaan. (Addendum E).

Die Harare-model werk juis omdat dit nie as 'n blote institusionele transaksie begin het nie. Informele vertrouwe het formele eenwording voorafgegaan. Leiers het die water getoets, lidmate se gesindhede beweeg, sensitiewe liturgiese verskille hanteer, en billikheid ingebou. Die model van “huwelik buite gemeenskap van goedere” het bediening en dag-tot-dag gemeentelêre gedeeltes, terwyl historiese bates, bankrekeninge en eiendomsbesluite apart gebly het. Die formele ooreenkoms was die bevestiging van 'n verhouding wat reeds organies gegroei het. (Addendum E).

Die les is nooit bloot “smelt gemeentes saam” nie. Die les is: moenie forseer nie; bou eers vertrouwe; onderskei bediening van bates; beskerm billikheid; bespreek fyn sake vooraf; en laat eenheid uit gedeelde diens groei. (Addendum E).

9.3 Geboue as gemeenskapsinfrastruktuur

Ons stel voor dat ons 'n meer genuanseerde taal oor geboue ontwikkel. Geboue is duur en kan 'n las word, maar hulle is ook tekens van teenwoordigheid, ruimtes van sosiale geheue, en in sommige dorpe die enigste sakrale of gemeenskapsruimte wat vir almal beskikbaar is. Daar is verskeie voorbeelde van gemeentes waarvan die geboue elke dag deur gemeenskapsorganisasies gebruik word. Van dit word in die stories van gemeentes vertel. (Addendum E; Addendum C).

Die vraag is dus nie bloot hoe die kerk minder op geboue kan fokus nie, maar hoe geboue, grond en historiese teenwoordigheid herverstaan kan word as missionale en gemeenskaps-infrastruktuur. Waar geboue nie volhoubaar is nie, moet verkoop, verhuring of herontwikkeling strategies en kerklik verantwoord bestuur word. Waar geboue nog gemeenskapswaarde het, moet hulle oopgestel word as ruimtes van diens, vennootskap en plaaslike teenwoordigheid. (Addendum C; Addendum E).

9.4 MES, TLF en vennootskap-impak

Stedelike modelle soos MES, TLF, PEN en verwante organisasies wys dat groot gemeenskapsimpak selde deur een gemeente alleen gedra word. Die kerk se rol is dikwels om vertrouwe, ruimte, etiese legitimiteit en plaaslike toegang te bied, terwyl professionele vennote befondsing, bestuur, dienslewering en monitering bring. Hierdie modelle moet nie bloot as inspirerende voorbeelde genoem word nie; hulle behoort as leerskole vir die sinode gebruik te word. (Addendum C).

10. Alternatiewe modelle vir die volgende dekade

Ons stel nie een nuwe model voor wat oral toegepas kan word nie. Ons wil eerder wys na 'n mandjie van modelle wat per ring, konteks en gemeente getoets moet word. (Addendum B; Addendum C; Addendum E).

1. Predikante in Ringsdiens (PRD): een of meer predikante bedien 'n hele ring of groep gemeentes, met verantwoordelikheid vir bediening, sakramente, teologiese begeleiding en toesig oor diensleiers en bedienaars. (Addendum E).
2. Interim fasilitering: predikante word opgelei om gemeentes en ringe deur oorgange te begelei — nie net tot 'n volgende beroep nie, maar deur modelverandering, samewerking, moontlike eenwording, nuwe bediening of verantwoordelike afsluiting. (Addendum E).
3. Familiegroottes gemeenskapskerke: klein gemeentes word nie gemeet aan die maatstaf van groot gemeentes nie, maar word ondersteun om as plaaslike geloofs families en gemeenskapskerke te funksioneer. (Addendum E).

4. Bates as bediening: grond, geboue en kapitaal word herverstaan as instrumente vir missionale teenwoordigheid, gemeenskapsvennootskappe, inkomste en langtermyn volhoubaarheid. (Addendum C; Addendum E).
5. Trust- of fondsmeganismes: opbrengs uit eiendomsverkope word beskerm vir langtermynbediening, eerder as om bestaande uitgawes tydelik te subsidieer. (Addendum E).
6. Vennootskap-ekosisteme: gemeentes werk doelbewus saam met ander kerke, FBO's, NGO's, landbou, skole, klinieke, munisipale strukture en korporatiewe vennote. (Addendum C).
7. Lidmaat- en vroueleierskap: opleiding, erkenning en ondersteuning word uitgebrei na plaaslike leiers, bedienaars, diensleraars, koördineerders en vrou-geleide versorgingsnetwerke. (Addendum C; Addendum E).
8. Sinode as ekosisteem-versorger: die sinode versamel data, ontwikkel raamwerke, verbind leerskole, ondersteun ringe, bied opleiding en fasiliteer risikobestuur. (Addendum D; Addendum F).

11. 'n Voorlopige siftingsraamwerk

Die taakspan kan nie nou reeds vaste rooi-vlag-drempels as finale beleid te stel nie. Addendum A ondersteun eerder 'n voorlopige siftingsraamwerk wat eers deur data getoets moet word. Die raamwerk hieronder is dus 'n eerste konsep vir gesprek en dataversameling. Ons wil aanbeveel dat dit verder ontwikkel word in 'n volgende termyn. (Addendum A).

Dimensie	Wat moet gemeet of beoordeel word?	Strategiese vraag
Demografie	Belydende lidmate, dooplidmate, ouderdomsprofiel, kinders, jong gesinne, plaaslike bevolkingsverandering.	Is daar 'n realistiese plaaslike basis vir die huidige gemeentemodel? (Addendum B).
Finansies	Inkomste, uitgawes, surplus/tekort, bedryfsbates, buitengewone inkomste, afhanklikheid van erflatings of eiendomsverkope.	Hoe lank kan die huidige model volhoubaar funksioneer sonder strukturele verandering? (Addendum A; Addendum E).
Bedieningskapasiteit	Voltydse/deeltydse predikantsbediening, bedienaars, diensleraars, lidmaatlere, pastorale sorg, eredienste, kategete.	Is daar genoeg teologiese, pastorale en organisatoriese kapasiteit? (Addendum A; Addendum E).
Leierskap	Kerkraadssamestelling, opvolging, nuwe leiers, vroueleierskap, jonger leiers, besluitnemingsvermoë.	Kan die gemeente self verantwoordelike besluite neem en uitvoer? (Addendum C; Addendum E).
Administrasie	Notules, registers, finansiële state, statistiek, nakoming, eiendomspapiere, bankrekening.	Is die gemeente kerklik en regtens funksioneel? (Addendum A).
Gemeenskapsverbinding	Gebruik van geboue, vennootskappe, diens aan buurt, ekumeniese skakeling, plaaslike vertroue.	Is die gemeente nog 'n lewende geloofsgemeenskap in en vir die gemeenskap? (Addendum C).
Eiendom en bates	Kerkgeboue, pastorieë, huurinkomste, onderhoudslas, potensiële gemeenskapswaarde, herontwikkeling.	Dra bates bediening, of verteer bediening bates? (Addendum C; Addendum E).
Herstel- of omkeertrajek	Nuwe leierskap, stabilisering, nuwe vennootskappe, herposisionering, verbetering in finansies of betrokkenheid.	Is die gemeente op 'n afwaartse baan, of is daar tekens van moontlike herstel? (Addendum A; Addendum E).

Die doel van so 'n raamwerk is nie om gemeentes te kategoriseer vir beperkende maatreëls of sluiting nie. Dit is om vroeë gesprek, ondersteuning en besluitneming moontlik te maak. 'n Gemeente met ernstige rooi vlac moet nie eers aandag kry wanneer die laaste kerkraadslid bedank of die laaste kontantreserwe opgebruik is nie. (Addendum A).

12. Integrasie: wat sterf, groei, verander en kantelpunte

Integrasievraag	Sintese uit die addendums
Wat sterf?	Die aanname dat elke gemeente 'n voltydse predikant, eie gebou, volledige programme en genoeg jong gesinne kan dra. Solo-gemeente-projekte; gebougesentreerde bediening sonder gemeenskapsfunksie; blote kultuurbehoud; eenwordingsprosesse wat as administratiewe transaksies afgedwing word; en die gebruik van kapitaal om ou modelle net tydelik te verleng. (Addendum A; Addendum C; Addendum E).
Wat groei?	Ringsbediening, gemeenskapskerk-modelle, familiegroottes gemeentes met hoë eienaarskap, interkerklike en intersektorale vennootskappe, FBO/NGO-samewerking, vrou-geleide versorging, lidmaatskapskap, diensleiers en bedieners, en die sinode as leer- en ondersteuningsekosisteem. (Addendum C; Addendum E).
Wat verander?	Die predikant skuif van primêre doener na verbinder en fasiliteerder. Die sinode skuif van vergaderstruktuur na ekosisteem-versorger. Geboue skuif van historiese laste na maatskaplike gemeenskapsinfrastruktuur. Finansies skuif van lidmaatbydraes alleen na gemengde modelle. Gemeentegrense skuif van vaste geografiese besit na funksionele netwerke. (Addendum A; Addendum C; Addendum E).
Kantelpunte	Veroudering van die tradisionele lidmaatskap; verlies of behoud van plaaslike kritieke massa; munisipale en ekonomiese verval; eiendomsbesluite; kapasiteit van ringe en predikante; vermoë tot interkulturele en ekumeniese samewerking; en die vraag of die kerk leer om data, stories en plaaslike wysheid saam te lees. (Addendum B; Addendum D; Addendum E).

13. Rigtingwysers

Die volgende rigtingwysers word as konsepvoorstelle vir bespreking aan die Moderatuur en ringe gestel. Hulle moet nie as finale beleid gelees word voordat verdere data, regsadvies, finansiële modellering en kerklike gesprek plaasgevind het nie. (Addendum A; Addendum D; Addendum E).

1. Aanvaar 'n aanpassingsraamwerk eerder as 'n bestaanskrisisraamwerk: die kerk moet nie paniekbevange reageer nie, maar wel erken dat huidige vorme op baie plekke nie volhoubaar is nie. Die kerkorde moet riglyne gee, maar ook meer buigbaar wees sodat unieke kontekste in ag geneem kan word. (Addendum D; Addendum E).
2. Ontwikkel 'n sinodewye gestandaardiseerde datastel en gebruik dit om 'n empiries getoetste siftingsmatriks te bou. (Addendum A).
3. Bou ring- en streekspesifieke strategieë, omdat die demografiese, ekonomiese en gemeenskapsprofile van Pretoria, platteland, klein dorpe, township-rande en diep plattelandse kontekste verskil. (Addendum B; Addendum D).
4. Skep 'n gestruktureerde ondersteuningsfunksie waardeur die Toekoms Taakspan, of 'n herstruktureerde opvolgforum, as interne konsultasie- en leerforum vir ringe en gemeentes kan dien. (Addendum D; Addendum F).
5. Ontwikkel opleiding in interim fasilitering, veranderingsbegeleiding, konflikhantering, vennootskapbestuur, data-interpretasie en verantwoordelike afsluiting of herposisionering. (Addendum C; Addendum E).
6. Toets Predikante in Ringsdiens in ringe waar voltydse gemeenteposte nie meer volhoubaar is nie, met duidelike kerkordelike, finansiële en pastorale raamwerke. (Addendum E).
7. Ontwikkel 'n beleid oor eiendomsverkope, kapitaalbewaring en trust-/fondsmeganismes sodat bates langtermynbediening dien. (Addendum E).
8. Herverstaan geboue as missionale en gemeenskaps-infrastruktuur en ontwikkel praktiese riglyne vir gebruik, verhuring, vennootskappe, onderhoud en herontwikkeling. (Addendum C).

9. Bou 'n vennoot-register per gemeente en ring: ander kerke, FBO's, NGO's, skole, klinieke, CPF's, landboustrukture, munisipale kontakte, korporatiewe vennote en plaaslike leiers. (Addendum C).
10. Identifiseer 5–7 leerskole of voorbeeldmodelle — byvoorbeeld Harare, Mashonaland-Wes, Wespoort, TLF/MES, 'n klein-dorp-water/veiligheidsmodel, en 'n vrou-geleide versorgingsmodel — en dokumenteer dit vir opleiding. (Addendum C; Addendum E).
11. Maak kultuurgrens-oorkruising en ekumeniese verbreding 'n eksplisiete deel van sinodale strategie, nie net 'n gemeente-opsie nie. (Addendum C).
12. Belê doelbewus in lidmaatskapskap, vroueleierskap, bedienaars en diensleraars as kernkapasiteit vir die volgende dekade. (Addendum C; Addendum E).
13. Skep 'n eenvoudige leerplatform waar gemeentes stories, data, modelle, vennootskapsooreenkomste, huisreëls, fasiliteringsmateriaal en waarskuwingstekens kan deel. (Addendum C).
14. Vermy geforseerde eenwording. Gebruik Harare as model vir organiese vertroue, billike verteenwoordiging, voorafgesprek oor liturgie en bediening, en die onderskeiding tussen bates en bediening. (Addendum E).
15. Ontwikkel 'n kommunikasie-strategie wat gemeentes help om nie net verlies te hoor nie, maar ook nuwe roepingsgeleenthede, konkrete modelle en padkaarte vir aksie. (Addendum C; Addendum E).
16. Motiveer en bemagtig ringe om indiepte gesprekke te hê, en ander gemeentes in die Ring te help om eerlik te praat oor die huidige modelle van kerkwees, en toekomsbeplanning. (Addendum F).

14. Gevolgtrekking

Die kerk oor tien jaar sal waarskynlik anders lyk: kleiner in sommige gebiede, ouer in baie gemeentes, minder afhanklik van voltydse gemeentepredikante, meer afhanklik van ringe en die sinode, vennootskappe, lidmaatskapskap en doelbewuste gemeenskapsverbinding. Dit hoef nie die einde van getroue kerkwees te beteken nie. Dit vra wel dat die sinode minder op instandhouding van bestaande vorme en meer op volhoubare roeping, plaaslike teenwoordigheid, gemeenskapsimpak en teologies verantwoordbare aanpassing fokus. (Addendum A; Addendum B; Addendum C; Addendum E).

Die sterkste boodskap uit Addendum B, Addendum C en Addendum E is dat die toekoms nie net deur demografiese inkrimping bepaal word nie. Dit word bepaal deur hoe die kerk leer lees: data én stories; plaaslike verlies én plaaslike bates; predikante én lidmate; geboue én gemeenskapsruimte; denominasionele identiteit én ekumeniese samewerking. Waar hierdie dinge saamgebring word, is daar steeds verhale van hoop en nuwe begin. (Addendum B; Addendum C; Addendum E).

15. Gespreksvrae vir Ringe

1. As ons kyk na ons huidige bedieningspatroon, is ons leraar hoofsaaklik besig met die interne "werk" van die gemeente, of word hy/sy vrygespreek om as strategiese **verbinder en fasiliteerder** tussen die gemeente en die breër gemeenskap te dien?
2. As ons kerkgebou môre sou verdwyn, wie in die wyer gemeenskap (buite ons lidmate) sou dit die meeste mis, en hoe kan ons ons fisiese bates herverstaan as **missionale en gemeenskaps-infrastruktuur**?
3. Met watter plaaslike vennoot (NGO, ander kerk, skool of besigheid) het ons op die oomblik die grootste potensiaal vir samewerking, en wat is die eerste **konkrete saak** waarrondom ons kan begin saamwerk?
4. As ons die **siftingsraamwerk** eerlik op ons gemeentes toepas, watter vroeë waarskuwingstekens ignoreer ons tans, en hoe kan ons proaktief na alternatiewe modelle (soos Ringsdiens of interim fasilitering) kyk voordat ons finansiële bates uitgeput is?
5. Probeer ons gemeente tans programme en strukture in stand hou wat vir 'n veel groter gemeente ontwerp is, of is ons gereed om onself te herdefinieer as 'n lewenskragtige **familiegrootte gemeenskapskerk** met hoë lidmaat-eienaarskap?

16. Addendums

Hierdie verslag is saamgestel uit die volgende addendums. Die opsommings hieronder dui aan watter funksie elke addendum in die geïntegreerde verslag vervul.

Addendum A: Historiese skuiwe in die Noordelike Sinode

Hierdie addendum bied die kern empiriese inset oor historiese skuiwe in leraarskap en gemeentelike kapasiteit. Dit wys die afname in voltydse gemeentepredikantsposte, die relatiewe stabiliteit van ander predikantsrolle, die patroon oor verskillende streke van die sinode, en die behoefte aan verdere lidmaat- en finansiële data. Dit motiveer ook die ontwikkeling van 'n gestandaardiseerde datastel en siftingsraamwerk om risiko's van sluiting, inlywing en verlies aan bedieningskapasiteit vroeër te identifiseer.

Skakel: https://drive.google.com/file/d/19ynWx1RxcLOzquSegdHtSrXleN7_K1Ub/view?usp=drive_link

Addendum B: Demografie van die Noordelike Sinode en Gemeentes

Hierdie addendum vorm die demografiese basis van die verslag. Dit beskryf die krimpende en vinnig verouderende tradisionele voedingsbasis van die NG Kerk in die sinodale gebied, wys op streeks- en munisipale verskille, en vergelyk waar moontlik Kerkspieël-data met sensus- en polisiedistrikdata. Die addendum is veral belangrik omdat dit die demografiese druk op gemeentes aantoon, maar terselfdertyd duidelike data-voorbehoude stel oor ondertelling, geografiese belyning en die beperkinge van wit bevolkingsdata as benadering tot lidmaatskap.

Skakel: https://drive.google.com/file/d/1EF7VtAKQc7_Vu8v2M0nG1eLkcHqkbm0c/view?usp=drive_link

Addendum C: Gemeenskapsbetrokkenheid en Samewerking

Hierdie addendum bied 'n landwyse, ekumeniese sintese van wat in kerk-gemeenskaps-samewerking werk. Dit onderskei vyf sirkels van samewerking, vier geografiese kontekste, tien suksesfaktore, gedeelde risiko's en sewe praktyke vir die Noordelike Sinode. Die kernbydrae is dat dit die kerk nie net as instandhoudingsinstelling verstaan nie, maar as gemeenskapsinfrastruktuur, verbinder, gasheer en vertrouedraer wat saam met ander kerke, FBO's, NGO's, landbou, staat en korporatiewe vennote moet werk.

Skakel: https://drive.google.com/file/d/13C3X1hUBX3apW6TeTkSBwoqLvQD2d9x9/view?usp=drive_link

Addendum D: Groot skuiwe in die Sinodale gebied

Hierdie addendum skets die breër scenario- en bedryfsgewing waarin die Noordelike Sinode oor die volgende dekade sal funksioneer. Dit plaas demografie, beskikbare data, hulpmiddele, infrastruktuur, leierskap en politieke milieu binne een raamwerk, en beklemtoon dat die kerk nie noodwendig in 'n onmiddellike bestaanskrisis is nie, maar wel sistematiese risikobestuur, plaaslike gemeenskapsbetrokkenheid, politieke verdraagsaamheid en strategiese bestuurskapasiteit nodig het.

Skakel: https://drive.google.com/file/d/14qph8zHCURU4G9S5cH_VtnmC5H3Y-70s/view?usp=drive_link

Addendum E: Stories van hoop in die Sinodale gebied

Hierdie addendum bring narratiewe gevallestudies uit Zimbabwe en die Ring van Daspoort in gesprek met die sinode se toekomsbeplanning. Die verhale van Mashonaland-Wes, Kadoma en Harare wys hoe klein, ouer en finansiële kwesbare gemeentes steeds kan funksioneer deur hoë lidmaat-eienaarskap, beperkte maar volgehoue predikantsverbondenheid, gemeenskapskerk-modelle, huisreëls, organiese eenwording, billike bestuur van bates en moontlike trust- of fondsmeganismes.

Skakel: https://drive.google.com/file/d/14CDP9QhJCKuNnErUy9Q6H_asHI6l9dQD/view?usp=drive_link

Addendum F: 2023/24 Taakspan Toekoms verslag

Hierdie addendum dokumenteer die eerste rondte werk van die Toekoms Taakspan ná die 2022 sinodebesluit. Dit formuleer die taakspan se kernvraag, beskryf die aanvanklike empiriese en interpretatiewe

insette, en bring drie belangrike vroeë insette bymekaar: historiese verandering in die NG Kerk, gewoontedata oor gemeentes en predikante, en ABR-gebaseerde tendense in predikantsposte. Dit vorm die historiese en metodiese vertrekpunt vir die latere, meer geïntegreerde verslag.

Skakel: https://drive.google.com/file/d/1m2Sclygf-5ql58wvi1ifoFr-TFNG2wVv/view?usp=drive_link